

КЛАСИЧНИЙ ПРИВАТНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Інститут управління
Кафедра педагогіки та управління закладом освіти

СИЛАБУС

навчальної дисципліни
ПП 7. «Психологія освітньої та управлінської діяльності»
2026 - 2027 навчальний рік

Викладач	Сущенко Андрій Віталійович, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки та управління закладом освіти
Контактний телефон	+380970019802
Ідентифікатор та код доступу (Zoom / Google Meet)	249 853 5689 код доступу 1063
E-mail:	docanvisu@gmail.com
Сторінка курсу на сайті підтримки навчальних програм КПУ	http://www.zhu.edu.ua/cpu_edu/course/view.php?id=4923
Консультації	Консультації в день проведення лекцій/практичних занять (за попередньою домовленістю).

ІНФОРМАЦІЯ ПРО НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Рівень вищої освіти	Другий (Магістерський)	
Галузь знань	А Освіта	
Спеціальність	А1 Освітні науки	
Освітня програма	Педагогіка вищої школи	
Форма навчання	Очна (денна), заочна	
Мова викладання	Українська	
Курс (рік навчання), семестр	Курс 1, семестр 2	
Цикл підготовки	Професійної підготовки	
Статус дисципліни	Обов'язкова	
Обсяг дисципліни	Кількість кредитів ECTS	3
	Загальна кількість годин	90
	Аудиторних годин	34
	Лекції	18
	Практичні	16
	Самостійна робота	56
Форма контролю	Залік	
Попередні компоненти (Пререквізити)	ЗП 2 Основи особистісного та професійного саморозвитку педагога ПП 3 Педагогічна майстерність ПП 4 Ділове адміністрування в системі освіти	
Паралельні та подальші компоненти (Постреквізити)	ПП 6 Педагогіка вищої школи П 1 Переддипломна практика	

МЕТА, ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета навчальної дисципліни – формування у майбутніх викладачів вищої школи системи психологічних знань, управлінських умінь та практичних навичок, необхідних для індивідуалізації освітнього процесу, створення безпечного й безбар'єрного середовища, ефективного керівництва командами та врегулювання конфліктів у закладах вищої освіти.

Завдання навчальної дисципліни:

- ознайомити з психологічними характеристиками студентського віку, типами здобувачів, закономірностями їх соціалізації та індивідуалізації навчання;
- розкрити психологічні механізми сприйняття, засвоєння знань, формування навчальної мотивації та забезпечення психологічної безпеки й безбар'єрності в освітньому середовищі;
- вивчити психологічні основи освітнього менеджменту, стилі керівництва та особливості прийняття рішення в умовах невизначеності;
- оволодіти технологіями командного будівництва (Teambuilding), управління конфліктами та конструктивної взаємодії зі стейкхолдерами.

У результаті вивчення дисципліни студенти повинні знати:

- психолого-педагогічні особливості студентського віку, типи здобувачів та принципи індивідуалізації освітнього процесу;
- закономірності психології сприйняття, мотивованості знань та засади створення психологічно безпечного і безбар'єрного середовища;
- психологічні засади освітнього менеджменту, стилі лідерства та механізми прийняття рішень у складних та невизначених умовах;
- принципи формування міждисциплінарних команд, специфіку запобігання й урегулювання конфліктів та партнерської взаємодії зі стейкхолдерами.

Після вивчення дисципліни студенти повинні вміти:

- враховувати індивідуально-психологічні типи та особливості здобувачів для адаптації навчального процесу та підвищення мотивації;
- оцінювати та проєктувати психологічно безпечне, доступне та безбар'єрне освітнє середовище;
- обирати доцільний стиль керівництва та приймати ефективні управлінські рішення в умовах ризику й невизначеності;
- застосовувати інструменти тимбілдингу, здійснювати конфлікт-менеджмент та вибудовувати комунікацію з міждисциплінарними командами й стейкхолдерами.

КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати проблеми, задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері освітніх наук.

Загальні компетентності

ЗК 5. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК 7. Здатність до міжособистісної взаємодії.

Спеціальні (фахові) компетентності

СК 6. Здатність управляти стратегічним розвитком команди в педагогічній, науково-педагогічній та науковій діяльності.

СК 8. Здатність інтегрувати знання у сфері освіти/педагогіки та розв'язувати складні задачі у мультидисциплінарних та міждисциплінарних контекстах.

Програмні результати навчання

РН 3. Формувати педагогічно доцільну партнерську міжособистісну взаємодію, здійснювати ділову комунікацію, зрозуміло і недвозначно доносити власні міркування, висновки та аргументацію з питань освіти і педагогіки до фахівців і широкого загалу, вести проблемно-тематичну дискусію.

РН 10. Приймати ефективні, відповідальні рішення з питань управління в сфері освіти/педагогіки, зокрема у нових або незнайомих середовищах, за наявності багатьох критеріїв та неповної або обмеженої інформації.

РН 11. Здійснювати консультативну діяльність у сфері освітніх, педагогічних наук.

РН 14. Обґрунтовувати стратегії та розробляти організаційно-управлінські документи щодо оптимізації освітньої діяльності, демонструючи здатність працювати у міждисциплінарних робочих групах та взаємодіяти із зовнішніми стейкхолдерами освітнього ринку.

ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Розділ 1. Психологія студентського віку та полікультурна взаємодія

Тема 1.1. Психологічні особливості студентського віку

Лекція 1. Предмет, завдання та понятійний апарат психології вищої школи та управління

Лекція 2. Вікові, соціальні та індивідуально-психологічні особливості студентського віку

Лекція 3. Психологічні механізми мотивації навчально-пізнавальної діяльності студентів

Тема 1.2. Полікультурна освіта та запобігання міжетнічним конфліктам

Лекція 4. Психологія полікультурного освітнього середовища та міжкультурна взаємодія

Лекція 5. Профілактика та подолання соціокультурних і міжетнічних конфліктів у ЗВО

Розділ 2. Психологія управління колективом та кризовий менеджмент

Тема 2.1. Психологія управління педагогічним колективом та лідерство

Лекція 6. Психологія управління педагогічним колективом та кафедральними командами

Лекція 7. Стили керівництва, психологічний клімат та лідерство у вищій школі

Тема 2.2. Психологічна допомога та супровід у кризових ситуаціях

Лекція 8. Психологічний супровід та кризовий менеджмент в умовах воєнного стану
Лекція 9. Травмоінформоване викладання, кризова інтервенція та методи першої психологічної допомоги

ФОРМИ КОНТРОЛЮ ТА ОЦІНЮВАННЯ

Контроль результатів навчання та рівня сформованості компетентностей здобувачів здійснюється на засадах прозорості та академічної доброчесності відповідно до Положення про критерії оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у Класичному приватному університеті. http://virtuni.education.zp.ua/info_cpu/node/5478

У процесі вивчення навчальної дисципліни використовуються такі види контролю:

Вхідний контроль: проводиться на початку вивчення курсу з метою визначення рівня підготовки студентів до вивчення певної дисципліни, або загального рівня підготовки студентів за попередній період навчання. Здійснюється у формі вступного бліц-опитування або тестування.

Поточний контроль: здійснюється протягом семестру під час проведення лекційних та семінарських (практичних, лабораторних) занять, перевірки завдань самостійної роботи, виконання тестів на Віртуальній аудиторії КПУ. Включає оцінювання теоретичної підготовки (усні відповіді, активність у дискусіях, тести) та перевірку практичних навичок (виконання кейсів, розрахунків, лабораторних робіт, індивідуальних завдань за темами тощо).

Семестровий (підсумковий) контроль: проводиться у формі екзамену та передбачає виконання підсумкової контрольної роботи, тесту або завдань за матеріалом усього курсу.

Особливість оцінювання: всі види вхідного, поточного і семестрового контролю оцінюються викладачем за **100-бальною шкалою**.

- практичні заняття : 28% семестрової оцінки; максимальна кількість балів -28
- індивідуальне завдання- 10% семестрової оцінки; максимальна кількість балів - 10
- контрольні заміри (модулі): 12% семестрової оцінки; максимальна кількість балів - 12
- залік 50% семестрової оцінки. Максимальна кількість балів 50

Підсумкова максимальна кількість балів 100

Для оцінювання студентів використовується система накопичування балів. Згідно з «Положенням про організацію освітнього процесу в КПУ» підсумкова оцінка з дисципліни виставляється за 100-бальною шкалою з наступним переведенням у національну шкалу та шкалу ECTS.

Загальний підсумковий бал за дисципліну (за 100-бальною шкалою) формується як середньозважена величина на основі всіх поточних і підсумкових оцінок здобувача, отриманих протягом семестру, з урахуванням питомої ваги кожного виду діяльності.

$$\text{Підсумковий бал} = (B_{\text{вхід}} \times k_{\text{вхід}}) + (B_1 \times k_1) + (B_2 \times k_2) + \dots + (B_n \times k_n) + (B_{\text{екз.}} \times k_{\text{екз.}})$$

де:

$B_{\text{вхід}}$ – бал за виконання завдань вхідного контролю, виставлений за 100-бальною шкалою (за наявністю); $k_{\text{вхід}}$ – ваговий коефіцієнт вхідного контролю (як правило $k_{\text{вхід}}=0$). Оцінка вхідного контролю не впливає на загальну оцінку з дисципліни і є інформацією для викладача щодо рівня індивідуальної готовності студентів вивчати дану дисципліну);

$B_1, B_2, B_3, \dots, B_n$ – бали за виконання завдань поточного контролю на практичних (семінарських) заняттях, самостійної та індивідуальної роботи, виставлений за 100-бальною шкалою; $k_1, k_2, k_3, \dots, k_n$ – вагові коефіцієнти відповідного виду контролю;

$B_{\text{екз.}}$ – бал за підсумковий семестровий контроль (екзамен), виставлений за 100-бальною шкалою (за наявністю); $k_{\text{екз.}}$ – ваговий коефіцієнт підсумкового семестрового

контролю (екзамену).

Сума вагових коефіцієнтів поточного та підсумкового контролю дорівнює 1

$$k_1 + k_2 + k_3 + \dots + k_n + k_{\text{екз.}} = 1$$

Структура компонентів оцінювання та їх питома вага

Види навчальної діяльності здобувача	Шкала оцінювання завдання	Ваговий коеф.	Питома вага у загальній оцінці
Розділ 1. Психологія студентського віку та полікультурна взаємодія	100	0,3	30
Тема 1.1. Психологічні особливості студентського віку	100	0,04	4
Лекція 1. Предмет, завдання та понятійний апарат психології вищої школи та управління	100	0,02	2
Лекція 2. Вікові, соціальні та індивідуально-психологічні особливості студентського віку	100	0,02	2
Психологічна діагностика студентської групи (мотивація, стиль навчання, тривожність)	100	0,04	4
Лекція 3. Психологічні механізми мотивації навчально-пізнавальної діяльності студентів	100	0,02	2
Моделювання стратегій підвищення навчальної мотивації студентів	100	0,04	4
Тема 1.2. Полікультурна освіта та запобігання міжетнічним конфліктам	100	0,03	3
Лекція 4. Психологія полікультурного освітнього середовища та міжкультурна взаємодія	100	0,02	2
Розробка програми формування міжкультурної толерантності в полікультурній групі	100	0,02	2
Лекція 5. Профілактика та подолання соціокультурних і міжетнічних конфліктів у ЗВО	100	0,02	2
Аналіз кейсів із вирішення складних конфліктних ситуацій в освітньому середовищі	100	0,03	3
Розділ 2. Психологія управління колективом та кризовий менеджмент	100	0,3	30
Тема 2.1. Психологія управління педагогічним колективом та лідерство	100	0,04	4
Лекція 6. Психологія управління педагогічним колективом та кафедральними командами	100	0,02	2
Практикум із діагностики та оцінювання стилю управління керівника кафедри/інституту	100	0,04	4
Лекція 7. Стилi керівництва, психологічний клімат та лідерство у вищій школі	100	0,02	2
Моделювання тренінгу з командоутворення (Teambuilding) для викладачів	100	0,02	2
Тема 2.2. Психологічна допомога та супровід у кризових ситуаціях	100	0,04	4
Лекція 8. Психологічний супровід та кризовий менеджмент в умовах воєнного стану	100	0,02	2
Опрацювання алгоритму травмоінформованої взаємодії із здобувачами в умовах криз	100	0,04	4
Лекція 9. Травмоінформоване викладання, кризова інтервенція та методи першої психологічної допомоги	100	0,02	2
Практикум із надання першої психологічної допомоги та саморегуляції в екстремальних ситуаціях	100	0,04	4
Залік	100	0,4	40
Разом	100	1	100
Додаткові досягнення з навчальної дисципліни	До 10		

Види навчальної діяльності здобувача	Шкала оцінювання завдання	Ваговий коеф.	Питома вага у загальній оцінці
(за наявністю) Результати науково-дослідної діяльності здобувача, зокрема за такі активності: – участь у предметних олімпіадах, конкурсах студентських наукових робіт з навчальної дисципліни; – участь у засіданнях наукових гуртків, зокрема в обговореннях у форматі круглих столів, присвячених актуальним темам з навчальної дисципліни; – публікації результатів досліджень у вигляді наукових статей, тез доповідей, а також виступи на наукових конференціях.	балів		

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

100-бальна система	шкала ЄКТС	Національна шкала	Характеристика вимог та критеріїв оцінювання
90–100	A	Відмінно	Здобувач демонструє глибокі системні знання методології наукових досліджень, вільно володіє методами наукового аналізу, аргументації та інтерпретації результатів. Самостійно формулює дослідницьку проблему, обґрунтовує актуальність, застосовує теоретичні й методологічні підходи. Бездоганно виконує практичні завдання, створює наукові тексти, здійснює порівняльний аналіз, візуалізує результати та аргументовано презентує власний дослідницький проєкт.
82–89	B	Добре	Здобувач демонструє ґрунтовні знання теоретичних і методологічних засад наукових досліджень, самостійно визначає дослідницьку проблему, формулює тези та аргументує висновки. Застосовує методи аналізу й порівняння, дотримується вимог наукового стилю. Успішно виконує практичні завдання, готує аналітичні матеріали та презентує дослідницький проєкт, допускаючи лише незначні неточності.
75–81	C	Добре	Здобувач володіє основними поняттями та методами наукових досліджень, розуміє етапи підготовки дослідницького проєкту. Здатний формулювати проблему, аналізувати наукові джерела, здійснювати порівняльний аналіз і структурувати науковий текст. Виконує практичні завдання, проте допускає окремі недоліки в аргументації, інтерпретації результатів та презентації дослідження.
67–74	D	Задовільно	Здобувач демонструє базові знання методології наукових досліджень, розуміє основні етапи дослідницької роботи та принципи побудови наукового тексту. Здатний виконувати нескладні аналітичні завдання, проте має труднощі з формулюванням дослідницької проблеми, обґрунтуванням висновків і

100-бальна система	шкала ЄКТС	Національна шкала	Характеристика вимог та критеріїв оцінювання
			застосуванням методів аналізу. Практичні завдання виконує частково самостійно, потребує допомоги викладача.
60–66	E	Задовільно	Здобувач володіє мінімально необхідними знаннями з основ наукових досліджень, має фрагментарне уявлення про методологію, структуру та зміст наукової роботи. Відповіді поверхові, аргументація недостатня. Під час підготовки наукових текстів, аналізу джерел і виконання практичних завдань допускає суттєві помилки, потребує постійної допомоги викладача.
35–59	FX	Незадовільно	Здобувач демонструє недостатній рівень знань методологічних засад наукових досліджень, не володіє належним чином методами наукового аналізу. Не здатний самостійно визначити дослідницьку проблему, сформулювати тези, здійснити порівняльний аналіз та обґрунтувати висновки. Практичні завдання виконує з грубими помилками або не в повному обсязі.
1–34	F	Незадовільно	Здобувач не демонструє необхідних знань методології наукових досліджень, не розуміє основних етапів організації дослідницької роботи та принципів наукового аналізу. Не здатний підготувати науковий текст, проаналізувати джерела або презентувати дослідницький проєкт навіть за допомогою викладача. Не досягнув передбачених дисципліною результатів навчання.

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ: 100-БАЛЬНА, НАЦІОНАЛЬНА ТА ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проєкту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
67-74	D	задовільно	
60-66	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

ПОЛІТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

<p>Політика щодо термінів виконання завдань та перескладання</p>	<p>З огляду на безпекову ситуацію, повітряні тривоги та перебої з електропостачанням, освітній процес базується на принципах гнучкості та академічної підтримки. Усі завдання виконуються здобувачами в асинхронному режимі без застосування штрафних санкцій чи зниження балів за порушення первинних термінів, якщо затримка зумовлена об'єктивними обставинами непереборної сили. Здавання та перескладання пропущених завдань чи тем здійснюється у зручному для студента темпі протягом семестру за погодженням із викладачем без будь-яких обмежень.</p>
<p>Політика академічної доброчесності</p>	<p>Здобувачі освіти зобов'язані неухильно дотримуватись принципів академічної доброчесності під час виконання усіх видів навчальної, наукової та творчої діяльності. Порушеннями академічної доброчесності вважаються: академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація, списування, обман, хабарництво, необ'єктивне оцінювання та академічне шахрайство. Здобувачам освіти забороняється вдаватися до будь-яких форм академічного шахрайства, зокрема: використовувати під час контрольних заходів заборонені матеріали або технічні засоби; посилаючись на джерела, які не використовувались у роботі; здавати роботи з однаковим змістом, підготовлені різними особами.</p> <p>У разі встановлення порушення академічної доброчесності до здобувача освіти можуть бути застосовані такі заходи академічної відповідальності, як повторне проходження оцінювання (контрольна робота, екзамен, залік тощо), повторне вивчення відповідного освітнього компонента або відрахування з університету.</p>
<p>Політика щодо відвідування занять в умовах воєнного стану</p>	<p>Відвідування навчальних занять здобувачами вищої освіти є обов'язковим відповідно до затвердженого розкладу.</p> <p><i>Організація освітнього процесу в умовах загрози та повітряних тривог</i></p> <p>У разі включення сигналу «Повітряна тривога» під час проведення занять у режимі реального часу (Zoom / Google Meet) або перебування в приміщеннях Університету, проведення синхронного заняття негайно припиняється, а всі учасники освітнього процесу зобов'язані перейти до укриттів.</p> <p>Навчальне заняття, перерване через сигнал «Повітряна тривога» або яке не відбулося через її тривалість, автоматично переводиться в асинхронний режим.</p> <p>Відсутність здобувача освіти на синхронній конференції під час повітряної тривоги, відсутності електроенергії або зв'язку не є підставою для виставлення заборгованості чи зниження підсумкової оцінки, за умови опрацювання навчального матеріалу та виконання завдань в асинхронному режимі.</p> <p><i>Застосування дистанційних технологій та форс-мажорних обставин</i></p> <p>У разі переходу університету або його окремих структурних підрозділів на навчання із використанням дистанційних технологій через безпекову ситуацію чи інші форс-мажорні обставини, освітній процес регулюється «Положенням про організацію освітнього процесу здобувачів вищої освіти з використанням дистанційних технологій при обмежені або відсутності фізичного відвідування закладів освіти здобувачами з причин непереборної сили (природні катаклізми, заходи карантинного порядку та інші форс-мажорні обставини) в «Класичному приватному університеті».</p> <p>Формат участі у дистанційних заняттях адаптується до поточних технічних можливостей та умов безпеки здобувачів і викладачів.</p>

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Барановська Л. В. Педагогіка та психологія вищої школи: навч. посібн. Київ: НАУ, 2015. 240 с.
2. Галузинський В. М., Євтух М. В. Основи педагогіки та психології вищої школи в Україні. Київ: Інтел, 2005. 168 с.
3. Закалик Г. М., Терлецька Ю. М., Шувар Н. М. Психологія розвитку та успіху особистості: навч. посіб. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2019. 488 с.
4. Сущенко А. В., Кравченко В. М., Кузьменко Ю. А., Андреева К. О. Професійна підготовка майбутніх педагогів закладів вищої освіти на засадах менторства як педагогічна проблема. Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах : зб. наук. пр. / [редкол.: А. В. Сущенко (голов. ред.) та ін.]. Запоріжжя, 2021. Т. 2. Вип. 79. С. 124-12 http://www.pedagogy-journal.kpu.zp.ua/archive/2021/79/part_2/23.pdf
5. Подоляк Л. Г., Юрченко В. І. Психологія вищої школи: підручник. Київ: Каравела, 2017. 360 с.

Допоміжна

6. Сучасні напрями психологізації професійної підготовки фахівців: монографія у 4 т. / В. Й. Бочелюк, С. А. Білоусов, Г. О. Горбань, Т. А. Гришина, Т. Є. Гура та ін.; за ред. В. Й. Бочелюка. Запоріжжя: КПУ, 2011. Т. 2. 348 с.
7. Папуча М. В. Проблеми психології особистісного розвитку. Ніжин: ПП Лисенко М. М., 2008. 384 с.
8. Психологічні чинники самодетермінації особистості в освітньому просторі: кол. монографія /С. Д. Максименко, Г. В. Куценко-Лада, Н. В. Пророк та ін., за ред. С. Д. Максименка. Кіровоград: Імекс-ЛТД, 2013. 400 с.